

POWER

4 Girls

Дівчата та молоді жінки поза освітою, зайнятістю і професійним навчанням в Україні

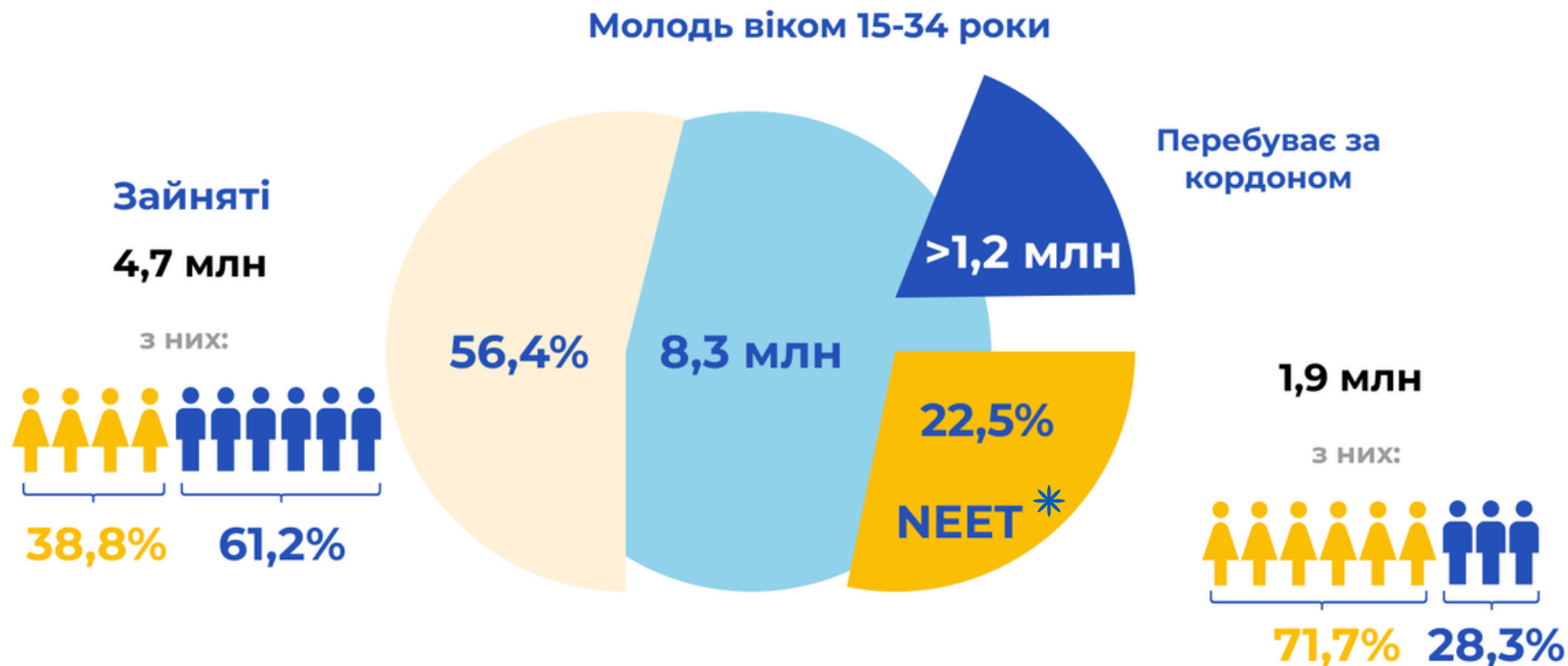
бар'єри, потреби та шляхи
до інтеграції на ринку праці

**Результати соціологічного
дослідження**

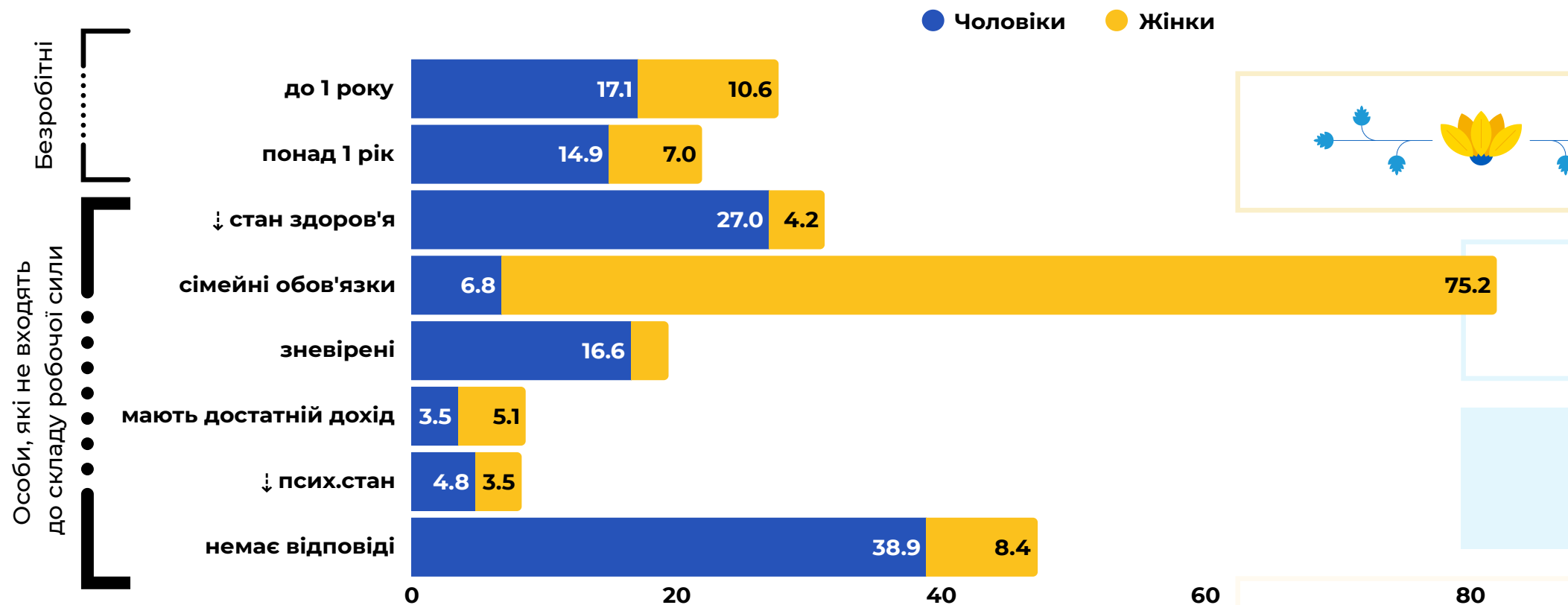

Статистична оцінка профілю молоді в Україні (2023)

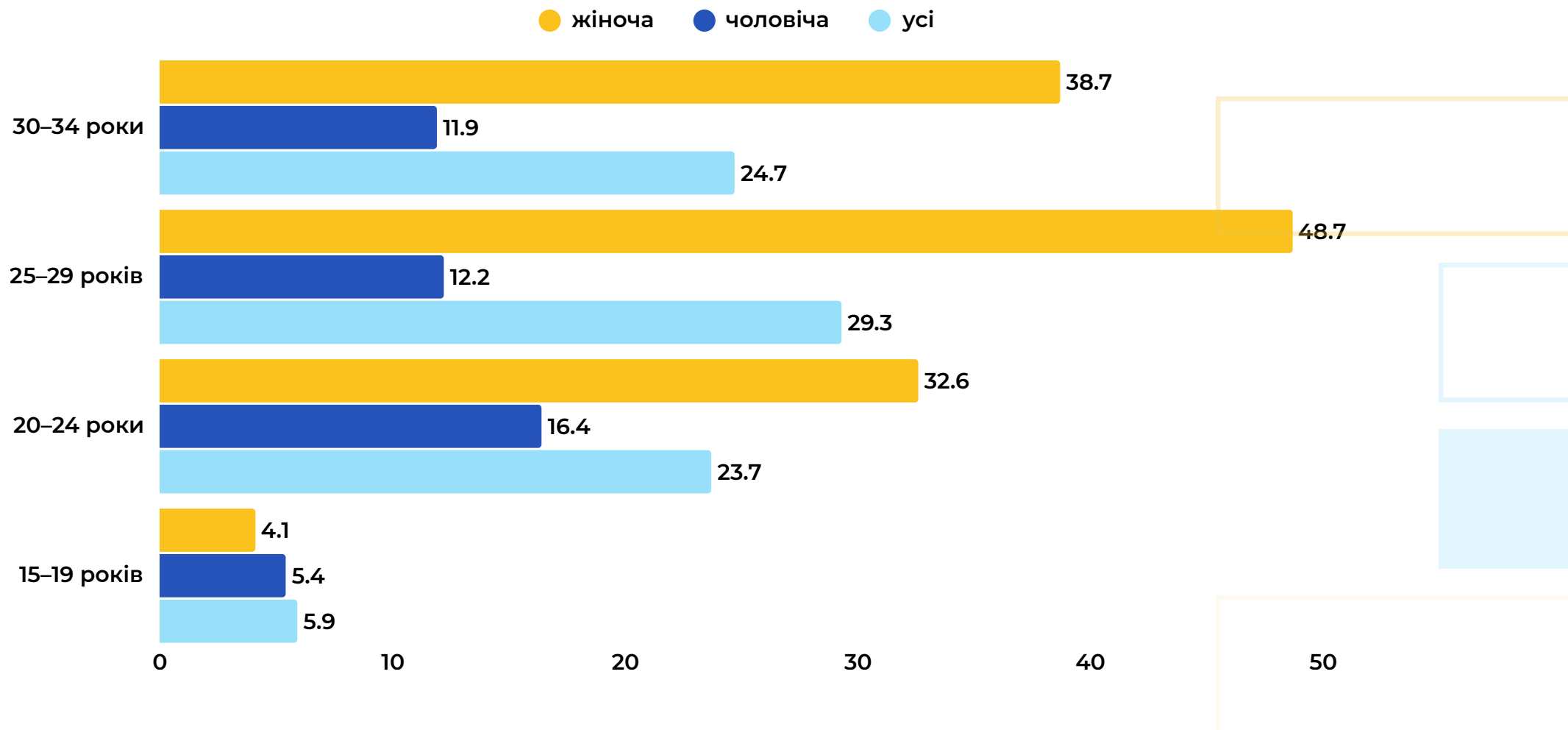

* NEET - Not in Education, Employment, or Training / молоді люди, які не навчаються, не працюють та не набувають професійних навичок

Розподіл молоді NEET віком 15-34 роки за категоріями та статтю, % (2023)

Молодь NEET віком 15-34 роки за віком, % (2023)

Мета і завдання дослідження

Мета:

- визначити бар'єри, потреби та потенціал працевлаштування дівчат і молодих жінок поза освітою, зайнятістю та професійним навчанням в контексті їхньої вразливості, соціально-економічних умов та поточної ситуації на ринку праці України.

Цільова група:

- дівчата та молоді жінки віком від 15 до 35 років, які перебувають поза освітою, зайнятістю та професійним навчанням.

Строки проведення:

- жовтень–листопад 2025 р.

Завдання:

- виміряти масштаб та структуру NEET серед молодих дівчат і жінок;
- проаналізувати чинники вразливості (війна, переміщення, гендерні стереотипи, бар'єри доступу до освіти та роботи);
- визначити ключові бар'єри повернення до активного життя;
- оцінити рівень обізнаності жінок NEET про послуги підтримки;
- виявити бар'єри доступу до ринку праці та освіти;
- дослідити економічну спроможність і самооцінку молодих жінок;
- оцінити спроможність інституцій.

Вибірка дослідження

Цільова група		Реалізація
I. Глибинні інтерв'ю (ГІ)		
1	Експерти з гендерних питань та зайнятості	10
2	Надавачі послуг	20
3	Дівчата та молоді жінки поза освітою і ринком праці (15–34 роки) (важкодоступні групи)	23
Загалом		53
III. Фокус-групи (ФГ)		
3	Дівчата та молоді жінки поза освітою і ринком праці (віком 15–34 роки)	8
	У них учасниць	61
Загалом		8
III. Структуровані інтерв'ю		
4	Дівчата і молоді жінки поза освітою і ринком праці (віком 15–34 роки)	512
Загалом		512

Дівчата і молоді жінки поза освітою і ринком праці (NEET) в Україні: хто вони?

- **20–24 роки** – критичний вік входження у статус NEET, **25–29 років** – закріплення ризиків.
- Переважно проживають **у малих містах і сільській місцевості**, частина – у містах.
- **62%** мають дітей.
- **67%** живуть у фінансовій скруті.
- **≈ 9%** мають інвалідність.

26,6% внутрішньо переміщені особи

© UNICEF

Найвразливіші групи NEET: подвійна ізоляція

- Особи з доглядовими обов'язками (одинокі матері, опікунки та інші)
- Внутрішньо переміщені особи
- Особи з інвалідністю
- Мешканки сільської місцевості та прифронтових громад.
- 15–19-річні представниці соціально вразливих верств населення (дівчата з малозабезпечених і багатодітних сімей, сімей у складних життєвих обставинах та інші)
- Представниці ромської меншини

© UNICEF

Причини статусу NEET

- Доглядові обов'язк
- Економічна недоцільність зайнятості
- Обмежені можливості локальних ринків праці
- Проблеми зі здоров'ям (депресія, травма, інвалідність)
- Брак професійного досвіду
- Низька самооцінка, завищені очікування до ринку праці
- Гендерні стереотипи та традиційні ролі жінки

«Припинила [працювати] через те, що погіршилися дуже сильно умови праці..., погіршилась зарплатня...»

*(18 років,
не працює/не навчається,
Полтавська обл.)*

Причини статусу NEET за віковими групами

15-17 років

Сімейні стереотипи.
Раннє материнство.
Криза профорієнтації

18-19 років

Невдалий вступ.
Вимушена пауза («пошук себе»)
Відсутність навичок самостійного життя

20-24 роки

Невідповідність освіти вимогам ринку праці.
Тіньова/неофіційна зайнятість

Доглядова праця (догляд за дітьми, літніми батьками або іншими членами родини).

25-29 років

30-34 роки

Критична перерва у стажі.
Втрата попередньої кваліфікації

Рівень освіти, сприятливі умови та бар'єри у навчанні

Досвід та виклики працевлаштування

Як жінки сприймають ринок праці:

- Ринок праці сприймається як ворожий до матерів.
- Почуваються «небажаними» кандидатами через наявність дітей.
- Замкнене коло: щоб працювати – потрібен садок; щоб оплатити садок – потрібна робота.
- У невеликих містах та селах – відсутність вакансій або дуже низькі зарплати.

Проблеми з боку роботодавців:

- Дискримінація матерів через страх лікарняних та евакуацій
- Пропозиції неофіційної зайнятості або графіків, несумісних із доглядом за дітьми.

"У нас молоді жінки не дуже прагнуть щось знати, вміти і починати щось робити. Вони всі хочуть, щоб їх привели за ручку, надали і показали інструменти...".

(надавач соціальних послуг)

Гендерні стереотипи та їх вплив на статус NEET

- Перекладання відповідальності за догляд виключно на матерів з боку суспільства та роботодавців
- Дискримінація на ринку праці: сприйняття матерів як «ненадійних» працівниць
- Професійна сегрегація та упередження щодо «нежіночих» професій
- Соціальна безальтернативність ролі домогосподарки за відсутності доступної доглядової інфраструктури
- Самообмеження жінок: заниження професійних амбіцій і зарплатних очікувань

«[Труднощі] саме для жінок, тому що, якщо приходить чоловік на роботу, і його не питають: Мужчина, скільки в тебе дітей? А ти потягнеш чи не потягнеш? А в жінок питають: Чому так?»

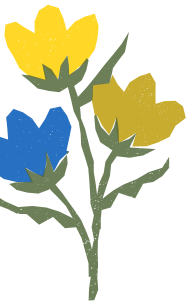
(безробітна, 27 років, Сумська обл.)

Підприємництво та самозайнятість як кар'єрна альтернатива

Самозайнятість – найбажаніший шлях, бо дає гнучкість і можливість працювати з дому.

Основні виклики:

- Страх бюрократії та податків
- Брак обладнання
- Брак стартового капіталу
- Брак знань та бізнес-навичок

"Я би навчала діток пекти піцу... Робили би українські такі вечорниці. Мріяла б відкрити свою студію."

(26 років, особа з вразливих категорій населення, Львівська обл.)

Бар'єри виходу дівчат і молодих жінок зі статусу NEET

СТРУКТУРНІ:

- дефіцит доглядової інфраструктури
- бідність і фінансова залежність
- економічна недоцільність роботи
- географічна, транспортна та цифрова ізоляція
- слабкі локальні ринки праці, особливо в селах

ІНСТИТУЦІЙНІ:

- негнучкий ринок праці
- бюрократичні процедури
- низька поінформованість про можливості
- дискримінація та гендерні стереотипи

ІНДИВІДУАЛЬНІ:

- апатія, страх змін, низька самооцінка
- наслідки війни (травматизація, втрата сенсу)
- проблеми зі здоров'ям та інвалідність
- брак навичок самопрезентації (підготовка резюме, участь у співбесіді)

Бар'єри виходу зі статусу NEET за віковими групами

15-17 років

Відсутність досвіду.
Законодавчі обмеження.
Низька самооцінка

18-19 років

Відсутність досвіду.
Розрив між амбіціями і реальними зарплатами.
Брак «Soft Skills»
Нестача інформації

20-24 роки

Прихована дискримінація.
Низька оплата праці на стартових позиціях

25-29 років

Неготовність роботодавців до гнучкої зайнятості.
Дефіцит доглядової інфраструктури.
Депрофесіоналізація

30-34 роки

Ейджизм.
Психологічне виснаження

Обізнаність та ефективність комунікації

39% нічого не знають про програми підтримки.
51% мають лише поверхневу інформацію.

Ефективність каналів комунікації

- Високий рівень «інформаційного шуму»
- Основні джерела: Work.ua, Robota.ua, Telegram, TikTok, Instagram
- Низька ефективність офіційних сайтів держустанов
- Висока довіра до «сарафанного радіо»
- Цифровий розрив у сільських та прифронтових громадах
- Для вразливих груп критично важливі офлайн-канали і локальні посередники

«Нікуди не зверталася, нікуди не цікавилася. Все, де я могла щось шукати якусь роботу, яка б вона не була, це OLX, Robota.ua»

(29 років, ВПО, вдова військового, доглядає за дитиною з інвалідністю, Хмельницька обл.)

Потенційний запит на підтримку

66%

зацікавлені у курсах, консультаціях, грантах

Професійне навчання, курси перекваліфікації
Розвиток “м'яких” навичок (комунікація, самопрезентація)

0% 10% 20% 30% 40% 50%

64%

готові долучатися до безоплатних програм

Центри зайнятості: від успішних програм до недовіри

Висока поінформованість

- Ваучери на навчання (переважно для ВПО, осіб 45+).
- Безоплатність і різноманітність навчання.
- Гранти на власну справу (консультації, навчання).
- «Жіноче обличчя» служби.

Низький рівень довіри

- «Пастка» страхового стажу.
- Сегментація вакансій («другий ґатунок»).
- Орієнтація на «зняття з обліку».
- Економічна нерентабельність пропозицій.
- Нецікавий формат і непопулярні канали інформування.

Загальні висновки

- **NEET** - це переважно **молоді жінки 25–29 років з дітьми**, які мають освіту.
- **Материнство** та слабка розвиненість інституту догляду – це **пастка NEET**.
- Освіта є, але вона не працює: **розрив між дипломами і потребами ринку праці**.
- **Ринок праці карає материнство**: дискримінація, негнучкі умови, низька оплата.
- **Психологічне виснаження**: тривога, апатія, вивчена безпорадність.
- **Самозайнятість приваблює, але й лякає**: страх ризику, відповідальності та бюрократії
- **Низька довіри до центрів зайнятості**: слабка комунікація, інформаційний шум.
- **Війна – ключовий каталізатор**, що посилює всі бар'єри й територіальну нерівність.

NEET – це не вибір, а наслідок багатьох перешкод, які накладаються одна на одну

Практичні рекомендації

1. Людиноцентричність

- Персональний кейс-менеджмент + психологічна підтримка
- «Єдине вікно» та координація держави, громади й бізнесу

2. Доступність та догляд

- Мобільні команди, цифрові хаби для сіл
- Дитячі простори + «Муніципальна няня» + інклюзивність

3. Освіта та навички

- Короткі, практичні, безоплатні курси без вікових бар'єрів
- Soft skills, самопрезентація
- Подолання гендерних стереотипів

4. Економічна активізація

- Підприємництво: «грант + менторство».
- Стажування, наставництво.
- Податкові стимули бізнесу, гнучка зайнятість
- Фінпідтримка на перехідному етапі

5. Комунікація нового типу

- Чек-листи, дорожні карти та AI-консультанти
- Соцмережі, мікроспільноти, чат-боти
- Реальні історії успіху за принципом «рівний-рівному»

Модель формування та подолання статусу NEET

Причини входу в статус NEET	Бар'єри виходу зі статусу NEET	Пропозиції / інтервенції
Доглядові обов'язки (діти, особи з інвалідністю, літні родичі за відсутності сервісів)	• Нерозвинена інфраструктура догляду • Неможливість поєднати роботу і сім'ю	• Розширення мережі ДНЗ і груп денного догляду • Масштабування «Муниципальної няні» • Дитячі простори при ЦЗ, ВНЗ, МЦ
Економічна недоцільність праці (низька оплата, погані умови)	• Бідність і фінансова залежність • Відсутність стимулу до виходу на роботу	• Стимули для роботодавців • Підтримка першого робочого місця • Гнучкі та дистанційні формати зайнятості
Негнучкість ринку праці	• Дискримінація матерів • Відсутність гнучких графіків і дистанційної роботи	• Адвокація family-friendly практик • Інституалізація дистанційної роботи
Наслідки війни (ВПО, втрата роботи, житла, зв'язків)	• Географічна і транспортна ізоляція • Цифровий розрив • Психологічна травма	• Мобільні мультидисциплінарні команди • Локальні цифрові хаби • Психологічна підтримка як перший етап
Обмежені локальні ринки праці (село, прифронтові громади)	• Відсутність вакансій • Транспортна ізоляція	• Дистанційна зайнятість • Навчання під віддалену роботу • Розвиток локального підприємництва
Проблеми зі здоров'ям і психоемоційний стан	• Апатія, вигорання, страх відповідальності	• Інтеграція психологічної допомоги в усі програми • Групи «рівний – рівному»
Брак актуальних навичок і досвіду	• Невміння самопрезентації • Втрата або застарілість навичок	• Ваучери на short-term skills • Практикоорієнтоване навчання • Стажування та наставництво
Соціокультурні та гендерні норми	• Прихована дискримінація • Самостигматизація	• Гендерно чутлива профорієнтація • Робота з громадами та роботодавцями
Низька поінформованість	• Інформаційний вакуум через інформаційний шум • Недовіра до інституцій	• Чек-листи, дорожні карти • AI-консультант • Комунікація через мікроспільноти
«Невидимі» NEET (натуральне господарство, ромські громади)	• Неідентифікація себе як безробітних • Відсутність звернень по допомогу	• Проактивне виявлення • «Йти до людей»: виїзні формати, медіатори
Кумулятивний ефект війни	• Посилення всіх бар'єрів одночасно	• Кейс-менеджмент • Модель соціальних інвестицій

Повна версія звіту знаходиться

завантажити
українською мовою

в Аналітичній бібліотеці
ICAP Єднання

короткі версії українською та
англійською мовами

Дослідження проведено ГО «Інститут молоді» в рамках глобальної ініціативи ЮНІСЕФ «POWER4Girls» і проєкту «Розкрий потенціал молоді: системне посилення молодіжних послуг», що реалізується ICAP Єднання у партнерстві з Міністерством молоді та спорту України, Всеукраїнським молодіжним центром за підтримки ЮНІСЕФ Україна та фінансової підтримки Федерального міністерства економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ).

Зміст публікації є відповідальністю ГО «Інститут молоді» та не є відображенням поглядів Уряду Німеччини, Уряду України, ЮНІСЕФ.